

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam poji, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se deponira do odpovedi. — Deležniki „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravištvu Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettiterate za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaspre reklamacije so poštno proste.

Narodna stranka v pravi luči.

Teško je, o političnih strankah soditi takoj po njih nastanku ali kratkem obstoju. Tudi o Narodni stranki se da sedaj le toliko povedati, da jo je v življenje poklicalo samoljubje nje ustanovnikov in sovrastvo do duhovnikov. V Celju so nekateri mladi gospodje, skoraj sami bivši gojenci kn. šk. semenišča v Mariboru, ki se čutijo poklicane, nekaj veliko ulogo igrati v politiki. Take misli in želje niso pregrešne. Saj krvavo potrebujemo mladih čilih močij. Velik greh pa je nad slovenskim narodom, da so si ti gospodje ustanovili novo stranko z novim programom in edina točka tega programa je sovrastvo do duhovnikov. Tej stranki ni nič za obstoj slovenskega naroda, ampak sebičnost je rudeča nit, ki se vleče skozi vse nje dejanje in nehanje.

Ustanovniki te nove stranke poznajo slabost nevednega in neukega slovenskega ljudstva za nemščino. Da bi to ljudstvo za-se pridobila, bil je nje prvi bojni krik: „Več nemščine v ljudske (!) šole.“ Ali je to moralno? Ljudski voditelji niso za to tukaj, da se ljudstvu laskajo, da ga utrdijo v njegovih željah o nemogočem in nevarnem, ampak oni bi morali ljudstvu povedati resnico in ga podučiti, če ima kake napačne nazore. Tako so delali naši stari politiki in tako bi morala delati tudi prava Narodna stranka.

Tudi drugi bojni klic Narodne stranke, namreč „Kmet naj voli kmeta!“, priča o tem, kako nepoštena je v svojem delovanju. Če pogledamo seznam njenih bivših kandidatov za državni zbor, vidimo, da nobeden teh ni bil kmet v pravem smislu te besede, ampak eden je bil gostilničar, drugi mesar, tretji tovarnar, četrti občinski tajnik, peti veleposestnik in mešetar, šesti lesotrzec itd. Vsekako zanimivo pa je, da se Narodna stranka v teh dveh točkah popolnoma ujema s Stajercijanci. Saj pa tudi nahajamo v njenih vrstah ljudi, ki so kot Slovenci jako dvomljive vrednosti, kajti imajo svoje otroke v šoli za Nemce vpisane. Slovenstvo jim mrzi, pogovarjajo se izključno nemški. In če se vprašamo, kaj drži te različne elemente v Narodni stranki skupaj, odgovoriti moramo: Sovrastvo do duhovščine. In to je tretja točka, ki je Narodni stranki in ptujskemu „Stajercu“ skupna.

Ce prebiraš sedaj „Narodni List“ in celjsko „Domo vino“, našel boš, da sta ta dva lista glede slovenske duhovščine na istem stališču kot „Stajerc“, isto naziranje, ista pisava, isto svetohlinsko zavijanje rekov iz sv. pisma. Mi nečemo nikakor trditi, da je Nar. stranka že v svojem početku imela namen boj zoper duhovščino v tako ostudni obliki začetni. A radikalni elementi v njej, posebno pa učiteljstvo, so jo primorali, da je ta boj začela. Če je pa koristno za slovenski narod, da se duhovščini ugled na tak način izpodkopava, o tem naj premišlujejo tisti gospodje Narodne stranke, o katerih smo tudi mi prepričani, da so dobri domo- in rodoljubi. Na Koroškem in na Stajerskem so duhovniki ob jezikovni meji edini pionirji slovenstva, in če se jezikovna meja vedno le proti jugu pomika, to ni krivda duhovščine, ampak to je krivda nove šole, da ne rečem učiteljstva.

Za gmotni blagor slovenskega naroda pa Narodna stranka do sedaj še ni ničesar storila. Narobe! Ko so se zedinili nekateri pristaši Kmečke zveze v Celju, ustanoviti novo posojilnico in hranilnico z namenom, braniti posebno male, posojila potrebne kmete nepotrebnih stroškov pri najemanju posojil, pisal je „Narodni List“, da se klatijo v celjski okolici črne prikazni, ki se boje belega dne in klical je državnega pravdnika na pomoč, rekoč, da spadajo vsi ti možje v kriminal. Ali je to pošteno? Ali je to ljudomilo? Tukaj se je pokazala stranka „Nar. Lista“ v pravi luči. Izjavimo, da ne verujemo, da bi hotela res kaj doseči za ljudski blagor. Nar. stranki je samopašnost in samoljubje nad vse. Celjski bodoči advokati hočejo ljudski voditelji postati, njih priganjači pa bodo učitelji. A toliko povemo že sedaj lahko: Narodna stranka se ne bo držala, ker nima nobene politične morale. Z zahtevami: „Kmet naj kmeta voli“, „več nemščine v ljudske šole“ so hoteli stari stranki grob kopati, a prepričani smo, da bodo sami vanj padli.

Ce se taki nauki med ljudstvom širijo, ni pričakovati, da bi se dali potem hitro odpraviti, ampak pristaši Narodne stranke bodo zahtevali, da se uredništvo. In tedaj bo prišla usodepolna ura za to stranko. Ravno tako se bo tudi farška gonja zdravemu jedru ljudstva precej pristudila, kakor se je na Kranjskem. Vsak dan eno in isto duševno hrano, posebno pa če je tako podla, nobeden ne prenaša. Konečno bodo tudi pristaši Narodne stranke sprevideli,

da so njih pravi prijatelji kakor nekaj tako tudi sedaj duhovniki.

Naravnost demoralizirala pa je tudi Narodna stranka slovensko ljudstvo v Plojevi zadevi. Ploja obsoja vsakdo, ki ima le še malo čuta za politično dostojnost. Ne tako Narodna stranka. V volilnem boju odrekala je ta stranka Ploju vsako sposobnost za poslanstvo, sedaj pa, ko je Ploj Kmečki zvezi hrbet obrnil, vzela ga je v svoje varstvo in ga povečuje radi tega, ker je Kmečko zvezo pripravil ob mandat. Ali je to pošteno? Sicer bo pa Nar. stranka tudi sprevidela, da Ploju ni niti za konzervativne, niti za napredne Slovence, njemu je le za to, da bi kaj postal.

Gotovo je, da se je do sedaj v politiki vsaka laž, vsaka neodkritosrčnost, vsaka nepoštenost maščevala. To se bo uresničilo tudi pri Narodni stranki.

Iz državnega zbora.

Pretekli teden je bil posvečen razpravi o začasnem proračunu: Slovani se razprave niso udeleževali, le Hrvati so dva govornika poslali v boj, Biankinija in dr. Tresiča, ki sta se bavila le s hrvaško-ogorskimi vprašanji. Biankini je dober, vroč govornik, katerega zbornica rada posluša. Ne govori sicer popolnoma pravilno nemški, toda za slovenske poslance ni to nobena sramota. Dr. Tresič še je komaj letos prišel v državni zbor. Njegova izvajanja pa niso našla pravega odmeva v zbornici.

Slovenski klub je imel dne 12. t. m. sejo, v kateri je razpravljal stališče kluba do vlade. To stališče bo označil v proračunskem odseku dr. Korošec, v zbornici pa dr. Krek. Določil je tudi svoje kandidate za nove odseke. Voli se v petičijski (prošnje) odsek Pišek; justični (pravni) odsek Fon; narodno-gospodarski dr. Krek, dr. Gregorčič; v kmetijski Povše, Roškar; v železniški Šuklje, dr. Gregorčič; v vojaški Pogačnik, Pišek; v obrtni Demšar, Gostinčar; v ustavni dr. Sušteršič; v jubilejni dr. Korošec.

V proračunskem odseku je v imenu Slovenskega kluba, povzel besedo dr. Korošec ter izvajal: Na-

Podlistek.

Boj z volkovi.

(Dogodba iz južnih Karpatov, prosto poslovenil y.)

(Dalje.)

Gospod, dovoli, spregovori še le sedaj stari Janko proti nagajivemu Milanu, da jaz te ljudi nekaj vprašam! Njih odgovor naj moje prejšnje besede potrdi.

Z veseljem!, odgovori mladenič.

Možje! Kako pravimo temu-le čuvaju Šimnu? Pri teh besedah se obrne proti čakajočim najemnikom, a ob enem položi svojo žuljavo desnico Šimnu na ramo.

Volčji mesar, je soglasni odgovor.

Možko se sedaj postavi stari Janko pred Milana, rekoč mu: Ali sedaj še praviš, da sem jaz lažnik?

Ne! Nikakor ne! Prav žal mi je, da sem ti delal krivico.

Podasta si roke in spravila sta se.

Gospod!, obrne se stari Janko še proti meni, tudi ti bodeš čul, kako je Šimen prišel do tega svojega imena. Še nočaj ti bo on sam vse povedal, jaz sem porok.

Bili smo vsi že vtujeni, prav potrebni počitka, jedi in pijače. Pa kaj smo hoteli! Nekateri najemniki čakali so nas že prejšnji dan, in imeli so dan hoda domu; videlo se jim je, da bi bili čim prej, tem rajše odrinili.

Najprej opravi svojo dolžnost, potem ti bo počitek še sladkeje dišal, bilo je moje geslo. Zato pa smo se o vsem potrebnem z najemniki pogodili, vse

podpisali in stvar se je v splošno zadovoljnost kmalu izvršila.

Ko je bilo vse končano, bil je že mrak in visoko v gorah tudi že precej hladno. Narava, ki nas je prej razveseljevala in navduševala, sedaj ni imela do nas več tiste vabljive moči.

Vsi se podamo v gorko hišo, še le sedaj malo okrepet in odpočit si. Ko je bila tudi kratka večerja končana, vsedli smo se okoli ognjišča, zapalili svoje pipe, ter se prijateljsko pomenkovali. Oba gozdna čuvaja, Janko in Šimen, vsedla sta se malo bolj na stran, prav vesela, ker ju je doletela čast, poskušati dobro vince in lepo dišeči tabak.

Ko je za trenotek hotel pogovor obstati, spregovori stari Janko:

Šimen! Glej, tem le gospodom sem jaz obljubil, da jim ti sam danes poveš, zakaj ti pravimo volčji mesar. Tudi veš, da, kar jaz obljubim, gotovo spolnim, za to me menda nočaj ne bodeš ti na laž postavil.

O kaj še! Tebi pa z lepo kake reči ne odrečem, in ker si jim obljubil, hočem jim svoj priimek razložiti, če tudi se bojim, da jih morda to ne bo zanimalo.

Le na dan s tisto dogodbo! ga osrčim jaz in prav z veseljem te bomo poslušali.

Šimen potegne krepko parkrat iz svoje pipe, se popravi malo na stolu ter začne:

Minulo je že 25 let, odkar mi je naš svitli knez za stalno podaril to kočino in službo gozdnega paznika tu na okrog. Ravno tisto leto sem se bil tudi oženil, ker sam bi tako ne bil mogel tukaj prebivati.

Bilo je začetkom spomladi. Zima bila je takrat nenavadno huda, snega povsod čez seženj na debelo, in solnce nam hribovcem kaže le svoje žarke, ki nam svetijo, a grejejo le malo.

Ko je bil začetkom novembra prvi veliki sneg padel, so bili volkovi iz gozdov kar trumoma vdrli v doline, ker po vaseh se prej kaj dobi za njih ostre zobe, kot tu na gorah, kjer le raztreseno sem pa tje kaka koča stoji. Kakor hitro pa je mrzalo malo odjenjal, in se je spomlad napovedovala, si pa videl sled teh nebodijhtreba sem ter tje.

In kar se celo zimo ni zgodilo, to se je pripetilo zdaj. Večkrat je kak volk stikal po noči okoli moje kočice. Nisem se sicer bal, da bi mi bil kaj škode napravil, ker vrata v hlev so bila nova in trdna, pa smilila sta se mi moja konja, ki sta takrat tako prhala, da sem ju čul v svojo izbo.

Nekaj ovac sem imel. Te so bile še zjutraj vse prestrašene in skoraj vse na enem kupu. Tudi me je večkrat zbudil pes, ki se je silovito zaganjal, kajti ko ta žival volka čuti, vse drugič razsaja, kakor pa če preti kaka druga nevarnost.

Nevoljen sem vselej vstal iz gorke postelje, in malo odrinil duri, ter spustil eno kroglo tje v temo, da sem zver malo oplasil. Da bi bil katerega zadel, še mislil nisem.

Neko noč sem bil pa bolj srečen. Pes se je neznanško zaganjal v svoji verigi, ni več lajal, kar tulil je. Videl sem, ko malo skozi duri pogledam, nekaj črnega ne daleč pred seboj; pomerim, sprožim, in nekaj temnega vidim valiti se navzdol. Ko priskočim bliže, spoznam, da je velik volk, kateremu sem s kroglo vgasnil luč življenja. Pozneje sem v mestu za njegovo kožo in nagrado dobil celih devet goldinarjev.

Tu si pripovedovalec malo oddahne, kajti dvojnega dela — kaditi in govoriti — ob enem mu ni bilo mogoče izvrševati. Vgasnilo mu je v njegovi pipi. Pristopi k ognju, ter dene debel žareč oči v pipo.